

Марина Орищенко

к.е.н. , доцент,

ВНЗУ «Полтавський університет економіки і торгівлі»,

м. Полтава

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

Орієнтація нашої держави на ринкову економіку, необхідність підготовки ґрунту для вступу України до Світової організації торгівлі, постійне залучення іноземних інвесторів та розвиток комерційних відносин між вітчизняними й іноземними підприємствами доводить, що облік зовнішньоекономічної діяльності підприємств є досить актуальною темою для дослідження.

Через кризову ситуацію в економічній сфері, унаслідок руйнування єдиної загальнодержавної системи суспільного виробництва й суспільного розподілу праці та її результатів, операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності набули широкого застосування. На сучасному етапі такі операції стали єдиним засобом виходу з економічної кризи багатьох галузей. Однак подальший розвиток давальницьких операцій довів, що їх вплив на соціально-економічне становище України не є однозначним, що зумовлює необхідність їх регулювання та контролю з боку держави [1].

Проблеми обліку операцій з давальницькою сировиною розглядали у своїх працях вітчизняні науковці: І.В.Бабіч, Н.Є. Білінська, Ф.Ф. Бутинець, О.Р. Кіляр, В.О.Терновський, О.В. Чуприна та інші.

Облік операцій з давальницькою сировиною в сфері зовнішньоекономічної діяльності регламентує перш за все Митний кодекс України [2]. Податковий кодекс України дає наступне визначення: «давальницька сировина – сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, енергоносії, що є власністю одного суб'єкта господарювання (замовника) і передаються іншому суб'єкту господарювання (виробнику) для

виробництва готової продукції з подальшим переданням або поверненням такої продукції або її частини їх власникові або за його дорученням іншій особі» (п. 14.1.41) [3].

Зовнішньоекономічна операція належить до операції з давальницькою сировиною при дотриманні таких положень:

- на конкретному та заключному етапах переробки давальницька сировина повинна бути основним матеріалом і її вартість має становити не менше 20% загальної вартості готової продукції або іншого відсотка, встановленого Кабінетом Міністрів України;
- технологічний процес виготовлення готової продукції повинен передбачати зміну коду давальницької сировини за УКТ ЗЕД;
- попереднє здійснення поставки виконавцю давальницької сировини відносно повернення виготовленої з неї готової продукції замовнику;
- виготовлення готової продукції повинно здійснюватися за відповідну плату;
- кількість виконавців та етапів переробки давальницької сировини не впливає на визнання такої операції.

Отриману від іноземного замовника давальницьку сировину український виконавець обліковує на забалансовому рахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки». Аналітичний облік давальницької сировини ведеться в розрізі замовників, видів сировини (матеріалів), місць переробки (зберігання).

Існують такі проблеми, що виникають при проведенні операцій з давальницькою сировиною:

- використання власних матеріалів у процесі переробки давальницької сировини;
- бартерні розрахунки щодо операцій з давальницькою сировиною в ЗЕД;
- передача готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, не первісному замовникові.

Оскільки давальницька сировина не є власністю виконавця і відображається на позабалансових рахунках, для розмежування вартості отриманої і переданої у виробництво давальницької сировини пропонуємо до рахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» відкривати субрахунки четвертого порядку:

- рахунок 0221 «Матеріали, прийняті для переробки»;
- рахунок 0222 «Матеріали, передані у виробництво».

Готова продукція, виготовлена з давальницької сировини, також відображається на позабалансовому рахунку 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні» підприємства - переробника, не є його власністю і не може розцінюватись як продукція власного виробництва. Тому, для розмежування вартості ТМЦ, що перебувають на відповідальному зберіганні, і вартості виготовленої з давальницької сировини готової продукції до рахунку 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні» відкривати субрахунки четвертого порядку:

- рахунок 0231 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні»;
- рахунок 0232 «Готова продукція, виготовлена з давальницької сировини»;
- рахунок 0233 «Супутня продукція, виготовлена з давальницької сировини».

Література

1. Кульчицька Н.Є. Проблеми митного регулювання операцій з давальницькою сировиною / Н.Є. Кульчицька // Електронні дані. - [Електронний режим]. - Режим доступу : <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA/20112/%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA D0%B0.pdf>

2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.60.9&nobreak=1>

3. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1011.60.9&nobreak=1>